

Gemeente Almere
Dienst Stedelijke Ontwikkeling
T.a.v.: Dhr. J. Ohm
Postbus 200
1300 AE ALMERE

Uw kenmerk: *****
Ons kenmerk: ALVL1001
Datum: 14-08-2011
Projectgebied: Almere Hout
Onderwerp: Briefrapport inventarisatie vlemuizen

Geachte mijnheer Ohm,

Hierbij ontvangt u het briefrapport inzake de inventarisatie van vlemuizen in het projectgebied "Almere hout" te Almere.

Werkzaamheden

Ten behoeve van het onderzoek naar vlemuizen is het projectgebied onderzocht op geschiktheid voor en aanwezigheid van winterverblijven, zomer- en kraamverblijven en paarverblijven en zwermplaatsen van vlemuizen.

Vlemuizen

De werkzaamheden met betrekking tot vlemuizen zijn te verdelen in onderzoek naar winterverblijven alsmede zomer- en kraamverblijven, vliegroutes en foerageergebieden.

Winterverblijven

Om in te schatten of zich binnen het projectgebied potentieel geschikte winterverblijven van vlemuizen bevinden is een habitatscan uitgevoerd. Dit onderzoek is mede verwerkt in het onderzoek naar optionele plaatsen voor windmolens in het gebied. Dit onderzoek is in 2011 afgerond en is beschreven in het rapport "Habitatscan vlemuizen Almere hout; vlemuizen en windmolens" van Adviesbureau E.C.O. Logisch, d.d. 19-05-2011.

Paarverblijven en zwermplaatsen

In de periode 15 juli – 15 september 2010 heeft onderzoek plaatsgevonden naar paarverblijven en zwermplaatsen van vlemuizen. In tabel 1 is weergegeven wanneer en onder welke omstandigheden deze inventarisaties zijn uitgevoerd.

Tabel 1: Inventarisaties paarverblijven en zwermplaatsen

Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden
05-08-2010	03:07-06:07	Paarverblijven/zwermplaatsen	10°C, windkracht 2, droog, licht bewolkt
27-08-2010	03:43-06:43	Paarverblijven/zwermplaatsen	14°C, windkracht 4, droog, bewolkt
25-09-2010	19:32-20:32	Paarverblijven/zwermplaatsen	12°C, windkracht 3, afgebroken i.v.m. regen
26-09-2010	19:30-22:30	Paarverblijven/zwermplaatsen	10°C, windkracht 2, droog, bewolkt

Zomer- en kraamverblijven

In de periode 15 mei – 15 juli 2011 heeft onderzoek plaatsgevonden naar zomer- en kraamverblijven van vlemuizen. In tabel 2 is weergegeven wanneer en onder welke omstandigheden deze inventarisaties zijn uitgevoerd.

Tabel 2: Inventarisaties zomer- en kraamverblijven

Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden
25-05-2011	02:33-05:33	Zomer- / kraamverblijven	12°C, windkracht 2, droog, half bewolkt
14-6-2011	03:20-05:20	Zomer- / kraamverblijven	14°C, windkracht 4, droog, half bewolkt
15-07-2011	21:54-00:54	Zomer- / kraamverblijven	18°C, windkracht 3, droog, half bewolkt

Vliegroutes en foerageerzones

Simultaan met het onderzoek naar zomer- en kraamverblijven zijn vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen in kaart gebracht.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt standaard met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector. Deze inventarisaties zijn uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2011¹. De inventarisaties zijn uitgevoerd door M. Bertholet, ing. J. Koorevaar, ing. D. Peereboom, ing. D. van der Elsen en ing. S. van Lieshout .

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. Vleermuisprotocol 2011, 30 maart 2011

Resultaten

Vleermuizen

De waarnemingen betreffende vleermuizen zijn te verdelen in winterverblijven, zomer- en kraamverblijven en foerageergebied en vliegroutes. De waarnemingen zijn hier per onderzoekstype weergegeven. Tijdens de inventarisaties zijn de volgende soorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Winterverblijven

Het gebied is op basis van een habitatscan onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van een winterverblijfplaats. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden op 05-01-2011. Uit dit onderzoek komt naar voren dat er geen potentiële winterverblijven in de bomen binnen het projectgebied aanwezig zijn. De aangetroffen boomholtes zijn geïnspecteerd d.m.v. een holtecamera. Hierbij is geconstateerd dat de aanwezige holtes te ondiep en te beperkt beschermend zijn om als winterverblijfplaats te dienen. Het gebouw van "pompstation Westerterp" is niet nader onderzocht op winterverblijven. In het najaar 2010 is bij het gebouw onderzoek geweest naar winterverblijfplaats indicerende zwermplaatsen. Hierbij zijn geen zwermplaatsen aangetroffen.

Paarverblijven en zwermplaatsen

Er zijn twee baltsplaatsen aangetroffen binnen het gebied. Dit is de plaats waar mannetjes een sociale roep uitstoten naar vrouwtjes in de nabijheid van hun paarverblijfplaats. In beide gevallen betrof het een in vlucht baltsend mannetje. Bij dit gedrag is de exacte locatie van het paarverblijf niet te bepalen. Dit gebeurt echter altijd in de directe nabijheid van het paarverblijf. Dit gedrag is bij twee soorten waargenomen. Éénmaal een gewone dwergvleermuis en éénmaal een ruige dwergvleermuis. Deze waarnemingen zijn terug te vinden in Bijlage 1 op kaart 1 en 2.

Zomer- en kraamverblijven

In het gebouw van "pompstation Westerterp" is een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. In verband met de ontoegankelijkheid van het terrein heeft men echter niet vast kunnen stellen hoeveel dieren in dit gebouw verbleven. De exacte locatie is in Bijlage 1, kaart 1 weergegeven.

Vliegroutes

Er zijn verschillende vliegroutes aangetroffen binnen het projectgebied. De vliegroutes die zijn aangetroffen betreffen vliegroutes van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Hierbij zijn vooral de bomenrijen langs de Vinkweg, Watersnipweg en Kievitsweg belangrijke vliegroutes gebleken voor beide soorten. Met name de Vinkweg wordt door beide soorten uitvoerig gebruikt; de gewone dwergvleermuis tot 15 individuen, de laatvlieger tot 12 individuen. Hierbij is voor beide soorten aan te merken dat het merendeel van de individuen 's avonds van west naar oost vloog en 's ochtends van oost naar west. Langs de Watersnipweg is waargenomen dat een aantal gewone dwergvleermuizen langs het kanaal aan de noordzijde het plangebied uitvlogen. Andere individuen vlogen juist langs het kanaal in zuidelijke richting naar (naar verwachting) een verblijfplaats ten zuiden van de golfclub. De resultaten zijn terug te vinden op kaart 1 en 2, bijlage 1.

Foerageergebieden

Langs vrijwel alle beboste zones en langs watergangen zijn foeragerende vleermuizen aangetroffen. De soorten die het meest aangetroffen zijn betreffen de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. In veel kleinere aantallen zijn de rosse vleermuis, de ruige dwergvleermuis en de watervleermuis aangetroffen.

Overige soorten

Binnen het projectgebied zijn aanvullend diverse waarnemingen gedaan van overige soorten. Enkele waarnemingen hiervan, met name broedvogels, zijn terug te vinden op kaart 3, bijlage 1. Er is een ransuil met jongen waargenomen op het Vitens terrein, de locatie van het nest is echter niet vastgesteld vanwege de ontoegankelijkheid van het terrein. Aangezien de jongen zich over een vrij lange periode op het terrein bevonden en daar gevoed werden door hun ouders wordt het aannemelijk geacht dat het nest zich op het Vitens terrein bevindt. De overige waargenomen soorten zijn de haas, het ree, de vos en tevens zijn sporen waargenomen van de bever. De sporen van de bever zijn aangetroffen aan de zuidzijde van het beverbos, dichtbij de oever.

Conclusie

Diverse beschermde soorten maken gebruik van het onderzoeksgebied. In tabel 3 is weergegeven wat het belang van het projectgebied is voor de aangetroffen beschermde soorten.

Tabel 3: belang van het projectgebied voor aangetroffen soorten.

Soort	FF-wet / HRL / Vogellijst	Functie	Belang
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3	Foerageergebied	Redelijk
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3	Verblijfplaats	Groot
Laatvlieger	Tabel 3	Foerageergebied	Redelijk
Rosse vleermuis	Tabel 3	Foerageergebied	Matig
Ruige dwergvleermuis	Tabel 3	Foerageergebied	Matig
Ruige dwergvleermuis	Tabel 3	Verblijfplaats	Matig
Watervleermuis	Tabel 3	Foerageergebied	Matig

Voor de aanwezige soorten vleermuizen geldt dat het onderzoeksgebied van redelijk belang is. De aanwezige vliegroutes worden door flinke aantallen vleermuizen gebruikt. De bomenrijen langs de Kievitweg, Vinkweg en Watersnipweg vormen belangrijke verbindingroutes voor vleermuizen. Door grote delen van het gebied wordt gevoerageerd. In de directe omgeving is afdoende alternatief foerageergebied aanwezig, maar wel wordt aangeraden met de toekomstige inrichting van het gebied zoveel mogelijk groen in stand te houden.

Het onderzoeksgebied is van redelijk belang voor de laatvlieger en gewone dwergvleermuis. Beide soorten foerageren veel in het gebied en maken veel gebruik van de bomenrijen om zich op te oriënteren.

Het onderzoeksgebied is van matig belang voor de ruige dwergvleermuis, waarvan zich een paarverblijf/baltsplaats van één mannelijk exemplaar in het onderzoeksgebied bevindt.

Ontheffing Flora- en faunawet

Per soortgroep wordt hier toegelicht of een ontheffing op de Flora- en faunawet benodigd is.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd onder tabel 3 van de Flora- en faunawet. Er dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van een baltsverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis en een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn enkele vliegroutes aanwezig in het gebied.

Voor het baltsverblijf van de ruige dwergvleermuis geldt dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden, er worden geen bomen gekapt in omgeving van het baltsverblijf.

Voor het zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis geldt dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden, de verblijfplaats blijft intact. Het is echter wel belangrijk om de functionaliteit van de verblijfplaats te waarborgen. Dit betekent dat in de directe omgeving van de verblijfplaats de omstandigheden niet zodanig mogen veranderen dat de verblijfplaats minder aantrekkelijk wordt voor de gewone dwergvleermuis. Hierbij is vooral het gebruik van kunstlicht een hinderlijke factor voor vleermuizen. Aan te brengen dient zo veel mogelijk te worden afgeschermd, om lichtvervuiling richting de groenstructuren en verblijfplaats te minimaliseren. Dit kan worden gerealiseerd met een afschermkap op de lichtbron. Het resterende strooilicht dient beneden de grenswaarde van 0,5 lux rond de groenstructuren en verblijfplaats te blijven. Daarnaast dienen de groenstructuren in de directe omgeving van de verblijfplaats in tact te blijven.

In het gebied zijn enkele vliegroutes waargenomen. Hierbij hebben de bomenrijen langs de Watersnipweg, Vinkweg en Kievitweg een vrij belangrijke functie voor de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger als vliegroute. Delen van de bomenrijen langs de Vinkweg en Kievitweg zullen worden gekapt. Dit leidt echter niet tot een overtreding van artikel 11 van de flora- en faunawet aangezien er voldoende alternatieve vliegroutes aanwezig zijn in het gebied. Deze alternatieve vliegroutes lopen via de weerszijden van het beverbos, langs de Watersnipweg en via de bomenrijen

langs de A6. Voor de alternatieve vliegroutes wordt aanbevolen om de vliegroutes te verbeteren om deze zodoende aantrekkelijker te maken voor vleermuizen. Dit kan door een rijkere begroeiing te ontwikkelen in de vorm van bredere struwelen en natuurvriendelijke oevers. Ook is het belangrijk om rondom de resterende potentiële vliegroutes zo min mogelijk verlichting te plaatsen. Door de alternatieve vliegroutes te verbeteren en het aanbieden van voldoende alternatief foerageergebied in de nieuwe situatie wordt de gunstige instandhouding van de vleermuissoorten gewaarborgd.

Er is sprake van een mogelijk gefaseerde kap van de bomenrijen aan de Vinkweg en Kievitweg om zodoende de vliegroutes langer in stand te houden. Hierbij worden hier en daar enkele bomen verwijderd, maar blijven er net genoeg bomen staan. Hierbij zou een afstand van circa 20 meter tussen de bomen nog voldoende kunnen zijn om de vliegroute in stand te houden. Deze afstand is niet wetenschappelijk onderbouwd. Het bereik van de sonar van de aanwezige soorten is echter minimaal 20 meter. Een opening van 20 meter zou dan ook geen belemmering moeten opleveren.

Mocht u naar aanleiding van dit rapport nog vragen en / of opmerkingen hebben, kunt u te allen tijde contact met ons opnemen.

Hoogachtend,

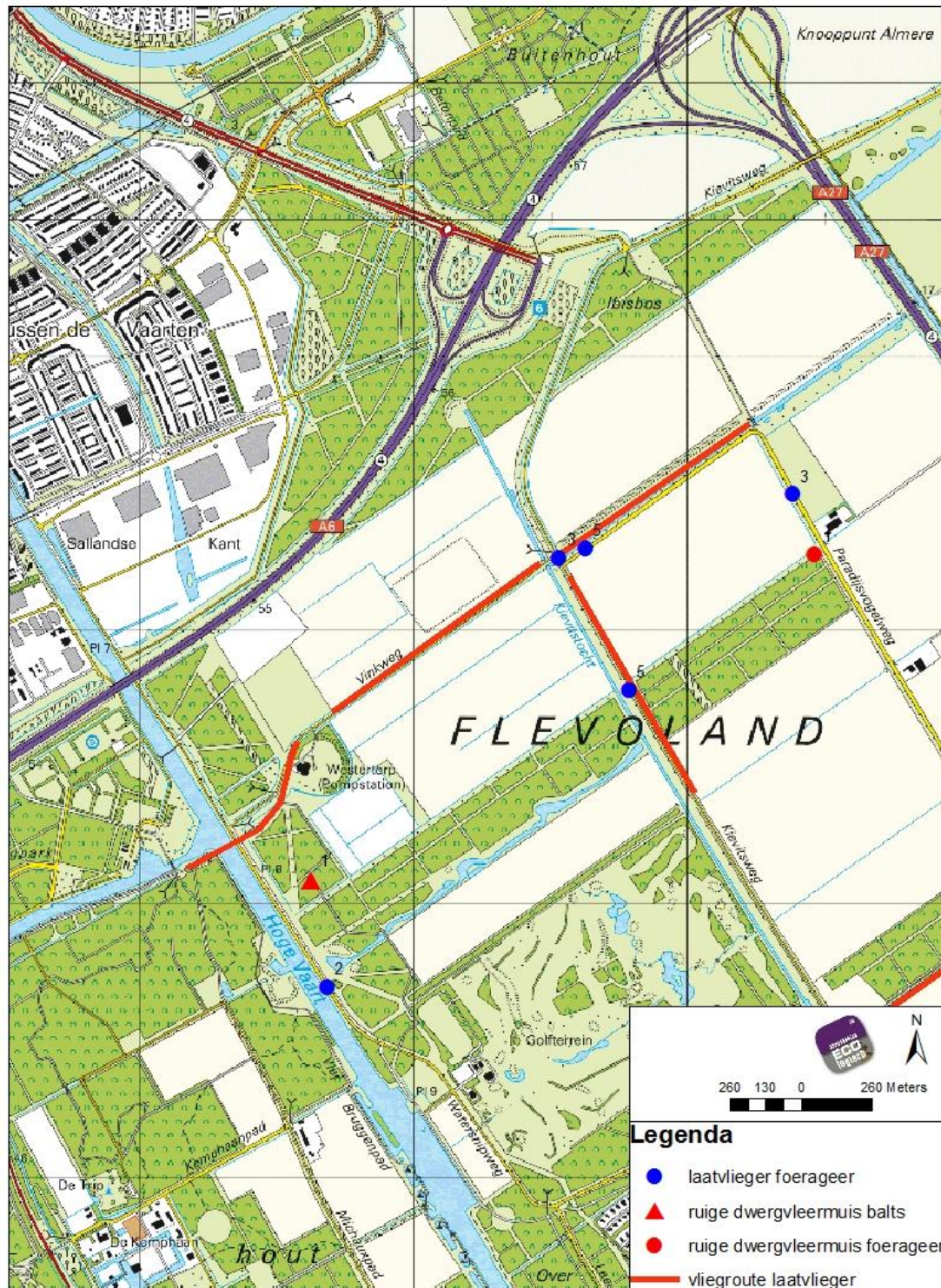
Ing. S. van Lieshout
Adviesbureau E.C.O. Logisch
Stefan@eco-logisch.com
06-24808027

Bijlage 1: Resultaten

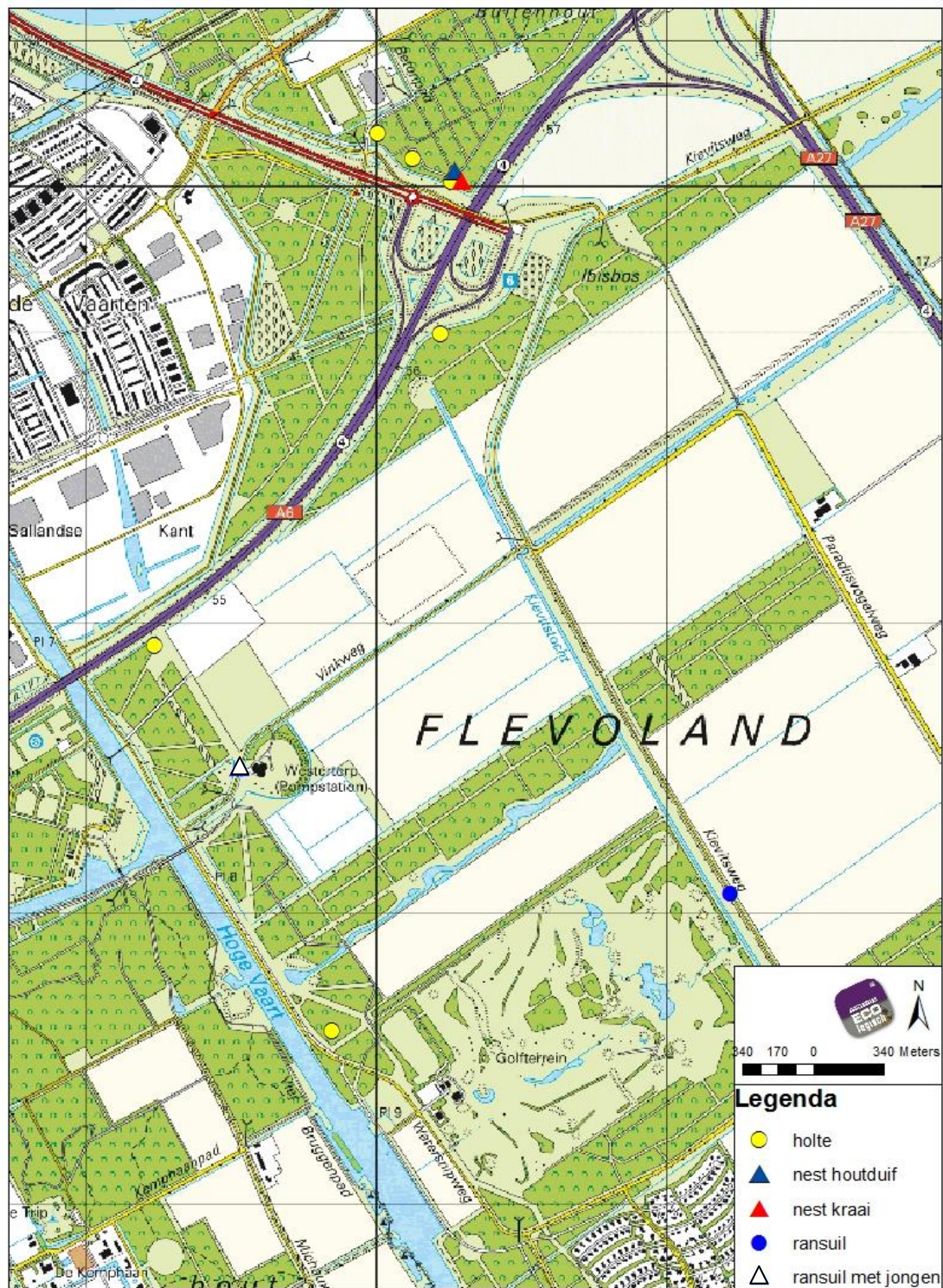
Kaart 1: Resultaten gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis

Kaart 2: Resultaten laatvlieger en ruige dwergvleermuis

Kaart 3: Overige waarnemingen

Bijlage 2: Foto's

Afbeelding 1: vaart en bomenrij langs de Vinkweg

Afbeelding 2: Vliegroute langs de Vinkweg

Afbeelding 3: Pompstation Westerterp, verblijfplaats gewone dwergvleermuis

Afbeelding 4 & 5: Vliegroute langs bomenrij Watersnipweg

